

III RENESSANS DAVRI JISMONIY TARBIYA O'QITUVCHISINING PEDAGOGIK TA'LIMIGA AKMEOLOGIK YONDASHUV

*Utepberganov Amangeldi Kutlimuradovich,
Nukus davlat universiteti dotsenti, Uzbekistan*

Annotatsiya. Maqolada III Renessans davri jismoniy tarbiya o'qituvchisining pedagogik ta'limiga akmeologik yondashuvlar yuzasidan fikrlar keltirilgan. Markaziy Osiyoda III Renessans davri g'oyasi mintaqa uchun yorqin kelajak yaratishda madaniyat, ta'lim va innovatsiyalar muhimligini ta'kidlaydigan intiluvchan qarashdir. Jismoniy tarbiya o'qituvchilari uchun pedagogik ta'limga akmeologik yondashuv o'qituvchi va ularning o'quvchilarining to'liq salohiyatini qo'llab-quvvatlaydigan, shuningdek, jismoniy faollik, salomatlik va farovonlikni rag'batlantiradigan o'quv muhitini yaratishga intiladi.

Kalit so'zlar: III Renessans, jismoniy tarbiya o'qituvchisi, pedagogik ta'lim, akmeologik yondashuv.

Markaziy Osiyoda «III Renessans davri» g'oyasi mintaqadagi madaniy va intellektual tiklanishni nazarda tutadi, bu islom oltin asri va Yevropa Uyg'onish davrida sodir bo'lgan buyuk badiiy, ilmiy va falsafiy yuksalish davrlarini aks ettiradi.

Markaziy Osiyo madaniy va intellektual yutuqlarning boy tarixiga ega bo'lib, o'rta asrlarda Buxoro, Samarqand va Xiva kabi shaharlar ilm va ilm markazlari bo'lib xizmat qilgan. Biroq, mintaqa so'nggi asrlarda mustamlakachilik, sovet hokimiyati va Sovet Ittifoqi parchalanishi oqibatlarini o'z ichiga olgan jiddiy muammolarga duch keldi.

Bunday qiyinchiliklarga qaramay, Markaziy Osiyoning madaniy merosi va an'analarini tiklash va targ'ib qilish, shuningdek, badiiy va intellektual ifodaning yangi shakllarini rivojlantirishga qaratilgan sa'y-harakatlar amalga oshirildi. Ayrim olimlar va madaniyat yetakchilari yangilangan va jonlanayotgan Markaziy Osiyo haqidagi bu tasavvurni qamrab olish uchun "3-Uyg'onish davri" g'oyasini taklif qilishdi.

Markaziy Osiyodagi 3-Uyg'onish davri, ehtimol, ta'lim, san'at va ilmiy tadqiqotlarga qayta e'tibor qaratish hamda mintaqaning turli madaniy an'analarini qadrlashni o'z ichiga oladi. Bu, shuningdek, an'anaviy va zamonaviy ta'sirlarga asoslangan ijodiy ifodaning yangi shakllarini ishlab chiqishni o'z ichiga olishi mumkin.

Markaziy Osiyoda III Renessans davri g'oyasi mintaqa uchun yorqin kelajak yaratishda madaniyat, ta'lim va innovatsiyalar muhimligini ta'kidlaydigan intiluvchan qarashdir.

Akmeologiya - pedagogikaning shaxsiy rivojlanishi va o'z imkoniyatlarini ro'yobga chiqarishni o'rganishga qaratilgan bo'limi. U shaxsiy o'sish va rivojlanish jarayonlari va mexanizmlari bilan bog'liq bo'lib, odamlar qanday qilib eng yuqori yutuq va muvaffaqiyatlarga erishish mumkinligini tushunishga intiladi.

Jismoniy tarbiya o'qituvchilari uchun pedagogik ta'lim kontekstida akmeologik yondashuv o'qituvchining o'quvchilari uchun tarbiyachi va murabbiy sifatida to'liq salohiyatini rivojlantirishga e'tiborni o'z ichiga oladi. Bunday yondashuv jismoniy tarbiya o'qituvchisining individual kuchli va zaif tomonlarini, shuningdek, o'ziga xos o'rganish uslubi va afzalliklarini chuqur tushunishni o'z ichiga oladi.

Akmeologik yondashuv, shuningdek, jismoniy tarbiya o'qituvchisiga o'zi uchun ham, talabalar uchun ham ulkan maqsadlarni qo'yish va ularga erishishga yordam berishga qaratilgan. Bu o'qituvchiga konferentsiyalarda qatnashish yoki tegishli sohalarida ilg'or darajalarni olish kabi doimiy kasbiy rivojlanish bilan shug'ullanish imkoniyatini taqdim etishni o'z ichiga olishi mumkin.

Bundan tashqari, jismoniy tarbiya o'qituvchilari uchun pedagogik ta'limga akmeologik yondashuv talabalar uchun ijobiy va qo'llab-quvvatlovchi ta'lim muhitini yaratish muhimligini ta'kidlaydi. Bu jismoniy faoliyat, salomatlik va salomatlikni rivojlantirishga qaratilgan o'qitish strategiyalarini amalga oshirishni o'z ichiga olishi

mumkin, shu bilan birga jamoaviy ish, muloqot va hamkorlikning muhimligini ta'kidlaydi.

Jismoniy tarbiya o'qituvchilari uchun pedagogik ta'limga akmeologik yondashuv o'qituvchi va ularning o'quvchilarining to'liq salohiyatini qo'llab-quvvatlaydigan, shuningdek, jismoniy faollik, salomatlik va farovonlikni rag'batlantiradigan o'quv muhitini yaratishga intiladi.

Zamonaviy jismoniy tarbiya o'qituvchisining qiyofasi har tomonlama yetuk, bilimdon, o'quvchilarning jismoniy faolligini, salomatligini va sog'lom bo'lishini ta'minlashga fidoyi mutaxassis timsolidir. Zamonaviy jismoniy tarbiya o'qituvchisi - bu keng ko'lamlı ko'nikma va qobiliyatlarga ega bo'lgan, o'z ta'lim uslubini turli talabalar va o'quv muhitining ehtiyojlarini qondirish uchun moslashtira oladigan shaxs.

Zamonaviy jismoniy tarbiya o'qituvchisi jismoniy tarbiya sohasidagi so'nggi tadqiqotlar va yo'nalishlardan xabardor bo'lgan va bu bilimlarni o'z pedagogik amaliyotiga kirita oladigan shaxsdir. Ular jismoniy faollikni sog'lom turmush tarzining asosiy tarkibiy qismi sifatida targ'ib qilish muhimligini tushunib, barcha yoshdagi va qobiliyat darajasidagi talabalar uchun xavfsiz, qiziqarli va qiziqarli bo'lgan samarali fitnes dasturlarini ishlab chiqish va amalga oshirishga qodir.

Zamonaviy jismoniy tarbiya o'qituvchisi jismoniy tarbiya sohasidagi tajribasidan tashqari, kuchli shaxslararo va muloqot qobiliyatlariga ham ega. Ular o'z o'quvchilari va hamkasblari bilan ijobiy munosabatlar o'rnatishga qodir, ota-onalar va maktab jamoasining boshqa a'zolari bilan samarali muloqot qila oladilar.

Zamonaviy jismoniy tarbiya o'qituvchisi, shuningdek, uzluksiz kasbiy rivojlanishga intiladigan va o'z sohasini o'rganish va o'sish uchun doimo yangi imkoniyatlarni qidiradigan insondir. Ular fikr-mulohazalar uchun ochiq va o'qituvchi sifatida samaradorligini oshirish uchun o'zlarining o'qitish amaliyoti haqida fikr yuritishga tayyor.

Zamonaviy jismoniy tarbiya o'qituvchisi qiyofasi yuqori malakali, bilimli, o'quvchilarning jismoniy faolligini, salomatligini va sog'lom bo'lishini ta'minlashga jiddiy yondashadigan, ularning amaliyotini doimo takomillashtirib borishga intiluvchi mutaxassis sifatida namoyon bo'ladi.

Zamonaviy jismoniy tarbiya o'qituvchisiga qo'yiladigan talablar shu sohada muvaffaqiyatga erishish uchun zarur bo'lgan bilim, tajriba va shaxsiy fazilatlarining kombinatsiyasini o'z ichiga oladi. Zamonaviy jismoniy tarbiya o'qituvchisiga qo'yiladigan asosiy talablar:

Ta'lim: Jismoniy tarbiya o'qituvchisi bo'lish uchun odatda jismoniy tarbiya yoki tegishli sohada bakalavr yoki magistr darajasi talab qilinadi. Jismoniy tarbiya fiziologiyasi, biomexanika, sport psixologiyasi va o'qitish metodikasi bo'yicha kurs ishi samarali jismoniy tarbiya o'qituvchisi bo'lish uchun zarur bilim va ko'nikmalarni shakllantirishda muhim ahamiyatga ega.

Sertifikatlash: Ko'pgina shtatlarda jismoniy tarbiya o'qituvchilari davlat ta'lim bo'limi tomonidan sertifikatlangan bo'lishi kerak. Sertifikatlash talablari shtatga qarab farq qiladi, lekin odatda tasdiqlangan o'qituvchilar ta'limi dasturini tugatish, malaka imtihonini topshirish va doimiy kasbiy rivojlanish talablarini bajarishni o'z ichiga oladi.

Tajriba: Bolalar va yoshlar bilan ishlash tajribasi samarali jismoniy tarbiya o'qituvchisi bo'lish uchun zarur bo'lgan ko'nikmalarni rivojlantirish uchun muhimdir. Ko'pgina jismoniy tarbiya o'qituvchilari o'qituvchi bo'lishdan oldin murabbiy, lager maslahatchisi yoki boshqa yoshlarni rivojlantirish rollarida ishlash tajribasiga ega bo'ladilar.

Shaxsiy fazilatlar: Zamonaviy jismoniy tarbiya o'qituvchisi ushbu sohada muvaffaqiyatga erishish uchun zarur bo'lgan bir qator shaxsiy fazilatlariga ega bo'lishi kerak. Bular kuchli muloqot va shaxslararo munosabatlar, jismoniy faollik va fitnessga bo'lgan ishtiyoq, turli aholi vakillari bilan samarali ishlash qobiliyati va doimiy kasbiy rivojlanishga intilishdir.

Texnologiyani bilish: Zamonaviy jismoniy tarbiya o'qituvchilari ham texnologiyani yaxshi bilishlari kerak, chunki ko'plab maktablar jismoniy tarbiya dasturlarini yaxshilash

uchun texnologiya vositalaridan tobora ko'proq foydalanmoqda. O'qituvchilar o'quvchilarning muvaffaqiyati va ishtirokini kuzatish, shuningdek, qiziqarli va samarali fitnes dasturlarini ishlab chiqish va amalga oshirish uchun texnologiyadan foydalanishi kerak.

Umuman olganda, zamonaviy jismoniy tarbiya o'qituvchisi kuchli ma'lumotga, tegishli tajribaga va sohada muvaffaqiyatga erishish uchun zarur bo'lgan bir qator shaxsiy fazilatlar va ko'nikmalarga ega bo'lishi kerak.

Markaziy Osiyoda III Renessans davri ta'lim va inson salohiyatini rivojlantirishga yangidane'tibor qaratilishi bilan tavsiflanadi. Budavrdajismoniy tarbiya o'qituvchilarining pedagogik tarbiyasiga akmeologik yondashish o'qituvchining o'z o'quvchilari uchun tarbiyachi va murabbiy sifatidagi salohiyatini to'liq rivojlantirishga e'tiborni qaratish, shu bilan birga jismoniy faollik, salomatlik va sog'lom bo'lish muhimligini ta'kidlaydi.

Bunday yondashuv jismoniy tarbiya o'qituvchisining individual kuchli va zaif tomonlarini, shuningdek, o'ziga xos o'rganish uslubi va afzalliklarini chuqur tushunishni o'z ichiga oladi. O'qituvchi o'z oldiga va o'quvchilariga ulkan maqsadlar qo'yishga undaydi va bu maqsadlarga erishish uchun doimiy kasbiy rivojlanish uchun imkoniyatlar yaratiladi.

Bundan tashqari, akmeologik yondashuv talabalar uchun ijobiy va qo'llab-quvvatlovchi o'quv muhitini yaratish muhimligini ta'kidlaydi. Bu jismoniy faoliyat, salomatlik va salomatlikni rivojlantirishga qaratilgan o'qitish strategiyalarini amalga oshirishni o'z ichiga olishi mumkin, shu bilan birga jamoaviy ish, muloqot va hamkorlikning muhimligini ta'kidlaydi.

Akmeologik yondashuv, shuningdek, jismoniy tarbiya o'quv dasturida madaniy xabardorlikni va xilma-xillikni rivojlantirishga e'tiborni o'z ichiga oladi. O'qituvchilarga o'z darslariga mahalliy madaniy an'analar va amaliyotlarni kiritish, shu bilan birga madaniy xilma-xillikni yanada kengroq tushunish va qadrlashni rag'batlantirish tavsiya etiladi.

Markaziy Osiyoda uchinchi Uyg'onish davrida jismoniy tarbiya o'qituvchilarining pedagogik ta'limiga akmeologik yondashuv o'qituvchi va ularning o'quvchilarining to'liq salohiyatini qo'llab-quvvatlaydigan, shuningdek, jismoniy faollik, salomatlik va jismoniy tarbiyani rivojlantirishga yordam beradigan o'quv muhitini yaratishga intiladi. farovonlik, madaniy xabardorlik va xilma-xillikni rivojlantirish.

Adabiyotlar ro'uxati

1. Ўзбекистон Республикаси Президентининг 2022 йил 28 январдаги “2022-2026 йилларга мўлжалланган янги Ўзбекистоннинг тараққиёт стратегияси тўғрисида”ги ПФ 60-сон Фармони

2. Ўзбекистон Республикаси Президентининг 2019 йил 8 майдаги “Ўзбекистон Республикаси мактабгача таълим тизимини 2030 йилгача ривожлантириш концепцияси тасдиқлаш тўғрисида”ги ПҚ -4312-сон қарори.

3. Renessans yaratadigan avlodni tarbiyalashga kuchimiz ham, qudratimiz ham, imkoniyatimiz ham etadi. <https://yuz.uz/uz/news/renessans-yaratadigan-avlodni-tarbiyalashga-kuchimiz-ham-qudratimiz-ham-imkoniyatimiz-ham-etadi>